

# J. J.

---

## Z dziejów polskiego piśmiennictwa odlewniczego

---

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/2, 293-294

---

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



Artykuł inż. Jerzego Zimnego *Huta Bankowa* („Przegląd Techniczny”, nr 41/1959) zawiera historię budowy i rozwoju huty w latach 1833—1843, z uwzględnieniem problemów technologicznych i organizacyjnych. Wymieniane są też nazwiska projektantów i kierowników zakładu.

J. J.

#### PIERWSZY AKADEMICKI WYKŁAD PAPIERNICTWA W POLSCE

W „Przeglądzie Papierniczym” (nr 9/1959) ukazał się artykuł doc. Kazimierza Sarneckiego *Karol Chrystian Langsdorf (1757—1834) wykładowca technologii papiernictwa i autor podręcznika o wyrobie papieru*. Artykuł jest skrótem referatu wygłoszonego przez autora na spotkaniu historyków papiernictwa w kwietniu 1959 r. i drukowanego w niniejszym numerze „Kwartalnika”.

J. J.

#### REJESTRACJA WIATRaków W WOJEWÓDZTWIE OLSZTYŃSKIM

W latach 1955—1957 pracownicy Muzeum Mazurskiego w Olsztynie przeprowadzili rejestrację wiatraków na terenie swego województwa. Rezultaty tej rejestracji, nieściśle nazywanej inwentaryzacją, omawia Franciszek A. Kłównowski, uzupełniając ją krótkim rysem historycznym pojawienia się i rozpowszechnienia wiatraków w rejonie objętym spisem (*Z historii i inwentaryzacji wiatraków na Warmii, Mazurach i Powiślu*, „Rocznik Olsztyński” tom I, rok 1958).

Autor opisuje zarejestrowane wiatraki według typów ich konstrukcji, różniąc je: „koźlaki”, „paltraki” oraz wiatraki holenderskie i charakteryzując pokrótce cechy konstrukcyjne każdego z typów. Artykuł jest ilustrowany licznymi fotografiami wiatraków, ich szczegółów konstrukcyjnych oraz rysunkami archiwalnymi. Rozmieszczenie zarejestrowanych wiatraków pokazano na mapce.

Rejestracja przyniosła dane o 95 wiatrakach, wskutek jednak stale postępującego procesu zniszczenia liczba obiektów istniejących obecnie jest już znacznie mniejsza.

J. J.

#### Z DZIEJÓW POLSKIEGO PIŚMIENNICTWA ODLEWNICZEGO

„Przegląd Odlewniczy” podaje dalszą publikację z cyklu poświęconego dziejom piśmiennictwa odlewniczego w Polsce<sup>1</sup>.

W numerze 10/1959 mgr inż. Jerzy Piaskowski omawia książkę Diego Uffano przetłumaczoną na język polski przez Jana Dekana i wydaną w Lesz-

<sup>1</sup> Por. notatkę *Z historii naszego odlewnictwa* na s. 746—7 nr 4/1959 „Kwartalnika”.

nie w 1643 r. pod tytułem: *Archelia to iest Nauka y Informatia o Strzelbie y o Rzeczach do niej należących*.

Jest to tłumaczenie z niemieckiego przekładu dzieła hiszpańskiego, które napisał doświadczony dowódca artylerii na zamku w Antwerpii.

Autor omówienia poza podaniem treści książki przytacza jej interesujący fragment dotyczący niebezpieczeństw wynikających z porowatości i wad wewnętrznych metalu, z którego odlano armatę.

J. J.

### CZY ISTNIAŁ POLSKI SAMOCHÓD TURBINOWY?

Dwutygodnik „Ruch Samochodowy” w zeszycie 4 z 1926 r. zamieścił artykuł *Samochód turbinowy polskiej konstrukcji*. Autor artykułu relacjonował, że w roku 1915 polski konstruktor inż. Kopczewski złożył Akademii Nauk w Paryżu pracę teoretyczną o turbinie gazowej, a w roku 1916 po uzyskaniu amerykańskiego patentu wybudował w Stanach Zjednoczonych silnik, który wmontował do samochodu. Od 1922 r. inż. Kopczewski pracował w Polsce ulepszając swój wynalazek.

Artykuł w „Ruchu Samochodowym” wywołał dużą polemikę. Dyskutanci powątpiewali w istnienie wynalazku.

Polemikę tę i jej temat przypomina mgr A. Rostocki w artykule *Czy istniał polski samochód turbinowy* („Przegląd Techniczny”, nr 46/1959). Autor stwierdza, że w zestawieniu z dzisiejszymi, niezbyt udanymi zagranicznymi próbami skonstruowania samochodu o silniku turbinowym, wynalazek inż. Kopczewskiego wydaje się być nieprawdopodobny. Ale już sam fakt, że przed 40 laty myślano w Polsce o takim pojeździe, świadczy o szerokich horyzontach ówczesnej polskiej myśli technicznej.

J. J.

### ŻYCIORYS PROFESORA MAKSYMILIANA THULLIE

1 września 1959 r. minęła 20 rocznica śmierci prof. Maksymiliana Thulliego. „Inżynieria i Budownictwo” dla przypomnienia postaci tego wybitnego uczonego i inżyniera opublikowała jego życiorys, napisany przez prof. dra Adama Kuryłło (nrnr 11 i 12/1959). Omówiona w artykule działalność prof. Thulliego wskazuje na jego wielki wpływ na rozwój wielu nauk o konstrukcjach budowlanych, zwłaszcza statyki budowli, wytrzymałości materiałów, żelbetnictwa i budowy mostów.

Wspomniane są również prace społeczne prof. Thulliego.

J. J.